

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Cdo/171/2025
Identifikačné číslo spisu: 7717216284
Dátum vydania rozhodnutia: 31.03.2026
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Halušková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2026:7717216284.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Ing. G. Š., narodeného XX. B. XXXX, D., O.. P.. X. X, zastúpeného advokátom JUDr. Slavomírom Kučmášom, Michalovce, Plynárska 1, proti žalovanej G. X., narodenej XX. G. XXXX, D., D. P. XXXX/XX, zastúpenej advokátkou Mgr. Miroslavou Pyšniakovou, Michalovce, ul. M. Gorkého 1, o zaplatenie 99.000 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Michalovce pod sp. zn. 19C/2/2023, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach zo dňa 29. mája 2024 č. k. 1Co/29/2024 - 421, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Michalovce (ďalej tiež len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) uznesením z 19. marca 2024 č. k. 19C/2/2023-391 nevyhovel návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie z 10. januára 2024 č. k. 19C/2/2023-340, vydaného podľa § 278 Civilného sporového poriadku (v ďalšom texte v skratke „CSP“) z dôvodu, že za splnenia aj ďalších zákonných predpokladov sa žalobca bez ospravedlnenia nezúčastnil pojednávania určeného na 10. januára 2024. Pri aplikácii § 281 CSP a skúmaní ospravedlniteľnosti dôvodu, pre ktorý žalobca zmeškal pojednávanie dospel k záveru (odmietnuc výpovednú hodnotu žalobcom predloženej lekárskej správy), že žalobca uspokojivo nevysvetlil a nepreukázal skutočnosti odôvodňujúce záver, že sa v rozhodnom čase nachádzal v duševnom rozpoložení, ktoré mohlo pôsobiť na jeho pamäťové schopnosti do tej miery, že na termín pojednávania zabudol. Uviedol aj, že ospravedlniteľnosť neúčasti na pojednávaní v zmysle § 281 CSP predpokladá, že neúčasť je spôsobená náhlou prekážkou objektívneho alebo subjektívneho charakteru, ktorá znemožnila účasť žalobcu na pojednávaní. Ak sa cítil žalobca emočne vyčerpaný dlhodobo tak, že ho to obmedzuje v riadnom fungovaní (nespí, je podráždený, nevie sa sústrediť, zabúda), nešlo sa o náhly stav, ktorý mu znemožnil reagovať na predvolanie súdu, ale o stav dlhodobý.

2. Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací (ďalej aj „odvolací súd“) uznesením z 29. mája 2024 č. k. 1Co/29/2024-421 uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil stotožniac sa s jeho odôvodnením (§ 387 ods. 2 CSP), keď na väčšinu odvolaní formulovaných podstatných otázok už bola daná odpoveď v odôvodnení napadnutého uznesenia. Súd prvej inštancie podľa odvolacieho súdu správne vyhodnotil

lekársky nález o vyšetrení žalobcu v psychiatrickej ambulancii dňa 13. 03. 2024 čo do obsahu i okolností, za ktorých bol predložený, keď nedošlo k objektivizovaniu dôvodu, ktorým žalobca odôvodnil svoj návrh. Kontumačné rozhodnutie sporu ani spôsob posúdenia návrhu na jeho zrušenie v okolnostiach prípadu nesignalizujú zrejmé porušenie práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Postup súdu pri uplatnení kontumačného rozhodnutia sa môže dostať do konfliktu s požiadavkou spravodlivého procesu nie interpretáciou § 278 CSP, ktorý z pohľadu odvolacieho súdu v prípade splnenia v ňom určených podmienok iné než obligatórne rozhodnutie rozsudkom pre zmeškanie nepripúšťa, ale jeho použitím v prípadoch, ktoré odklon od štandardného procesu evidentne neindikujú. O takúto situáciu však v danom prípade nejde, pretože správanie sa žalobcu v konaní o jeho skutočnom záujme na meritórnom skončení veci rozhodne nesvedčilo. Odvolací súd nerozhodol o trovách odvolacieho konania, lebo uznesenie, ktorým súd rozhoduje o návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie v kontexte prebiehajúceho konania vo veci samej (žalobca napadol kontumačný rozsudok odvolaním) nemá povahu konečného rozhodnutia.

3. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal žalobca rozsiahle dovolanie tvrdiac existenciu dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP. Z obsahu dovolania vyplýva, že žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) vytkol uzneseniu odvolacieho súdu arbitrárnosť, nedostatok riadneho odôvodnenia a vady v hodnotení dôkazov. V konkrétnostiach namietol rozpor postupu odvolacieho súdu s princípom právnej istoty tak, ako je uvedený v čl. 2 základných princípov CSP tým, že v napadnutom rozhodnutí absentuje náležité a presvedčivé odôvodnenie najmä vo vzťahu k absencii zdôvodnenia toho, prečo súd vychádzal len z určitých, ním vybraných skutočností a k niektorým skutočnostiam tvrdným žalobcom sa vôbec nevyjadril (napr. vyjadril sa len jednou vetou k doterajšej procesnej aktivite žalobcu, neuviedol dôvod, pre ktorý sa opiera o judikatúru, ktorú uvádza vo svojom rozhodnutí a ktorá podľa dovolateľa nesúvisí s vecou, nevyjadril sa k návrhu na vykonanie dokazovania týkajúceho sa zdravotného stavu žalobcu). Nesúhlasil so záverom odvolacieho súdu o procesnej nečinnosti žalobcu, a zároveň predostrel vlastné hodnotenie dôkazov.

4. Žalovaná prostredníctvom svojej právnej zástupkyne vo vyjadrení po zopakovaní podstatných dôvodov dovolania žalobcu namietla prípustnosť podaného dovolania pre absenciu náležitostí vyžadovaných v § 428 CSP (chýba konkrétny dovolací dôvod). Žalovaná sa stotožnila so závermi okresného aj odvolacieho súdu, nakoľko ospravedlniteľným dôvodom nie je okolnosť, ktorá bola žalobcovi známa, a ktorá síce objektívne znemožňovala účasť na pojednávaní, avšak žiadne objektívne okolnosti nebránili tomu, aby svoju neúčasť na pojednávaní včas ospravedlnil. Vo vzťahu k žalobcom namietanému nezohľadneniu jeho procesnej aktivity v priebehu celého doterajšieho niekoľko rokov trvajúceho konania uviedla, že v kontradiktórnom procese majú byť nositeľom procesnej iniciatívy sporové strany, žalobca iniciuje konanie a má mať záujem na efektívnom vedení „svojej právnej veci“, a rovnako žalovaný, ak má v spore procesne obstáť, musí vyvíjať iniciatívu vo forme svojej procesnej obrany. Pojem „ospravedlniteľný dôvod“ nie je právnou normou definovaný, je iba na úvahe súdu, ktoré okolnosti v intenciách ktorého prípadu posúdi ako okolnosti hodné ospravedlnenia neúčasti na pojednávaní. Odpoveď odvolacieho súdu na to, či žalobcom tvrdené okolnosti zmeškania pojednávania sú ospravedlniteľné, je v napadnutom rozhodnutí vyjadrená jasne a presvedčivo. Dôvod, pre ktorý žalobca žiada o zrušenie rozsudku pre zmeškanie žalobcu nenastal náhle, neodkladne a neočakávane, práve naopak, žalobca mal dostatočný priestor na ospravedlnenie sa z neúčasti a najmä povinnosťou priamo žalobcu bolo zabezpečiť účasť, alebo včasné ospravedlnenie, čo nenastalo a tým žalobca zmaril pojednávanie. Žalovaná navrhla procesný postup podľa § 447 písm. c) CSP uplatniac si nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru o potrebe odmietnutia dovolania.

6. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak v konaní došlo k niektorej z procesných vád, ktoré sú vymenované v

§ 420 písm. a) až f) CSP. Dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

7. Najvyšší súd už v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/236/2016 (publikovanom v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. R 19/2017) judikoval, že základným a spoločným znakom všetkých rozhodnutí odvolacieho súdu, proti ktorým je prípustné dovolanie podľa § 420 CSP, je to, že ide buď o rozhodnutie vo veci samej alebo o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. Preto v prípade, kedy dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z § 420 CSP dovolací súd prednostne skúma, či ide o rozhodnutie v ňom uvedené; k preskúmaniu opodstatnenosti v dovolaní tvrdenej procesnej vady v zmysle § 420 písm. a) až f) CSP pristúpi dovolací súd len vtedy, ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu uvedenému v tomto ustanovení. Z uvedeného a contrario vyplýva, že ak je dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré nie je rozhodnutím vo veci samej ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, je z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. a) až f) CSP irelevantné, či k namietanej procesnej vade došlo alebo nie.

8. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu uznesenie, ktorým bolo rozhodnuté o zamietnutí návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie, nie je rozhodnutím odvolacieho súdu vo veci samej a ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí.

9. Rozhodnutím vo veci samej je meritórne rozhodnutie. Pojem „vec sama“ znamená predmet konania tak, ako bol vymedzený v žalobe, prípadne v ďalších dispozičných úkonoch strán. Rozhodnutie vo veci samej je teda rozhodnutie, v ktorom sa súd zaoberá nárokom uplatneným stranami a hodnotí žalobou uplatnený nárok podľa hmotného práva. Rozdiel spočíva aj v procesnej forme, akou súd rozhoduje o veci samej. Podľa § 212 ods. 1 CSP súd rozhoduje vo veci samej rozsudkom. Naopak, ak súd nerozhoduje vo veci samej, rozhoduje uznesením (§ 234 ods. 1 CSP).

10. Pod pojmom „rozhodnutie, ktorým sa konanie končí“ treba rozumieť také rozhodnutie odvolacieho súdu, v dôsledku ktorého sa skončí samotné konanie o veci (vymedzenej v sporovom konaní žalobou) bez toho, aby došlo k jej vecnému prejednaniu na odvolacom súde (napr. o uznesenie odvolacieho súdu o odmietnutí odvolania proti rozsudku súdu prvej inštancie; uznesenie odvolacieho súdu, ktorým bol zrušený rozsudok súdu prvej inštancie a konanie zastavené; uznesenie odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvej inštancie o zastavení konania alebo odmietnutí podania atď.). V posudzovanom spore však odvolací súd rozhodoval o odvolaní podanom proti uzneseniu, ktorým súd prvej inštancie zamietol návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie žalovaného. Dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu preto v zmysle podaného výkladu nemožno považovať ani za rozhodnutie, ktorým sa konanie končí.

11. Žalobca podal dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie o zamietnutí návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie. Takéto rozhodnutie odvolacieho súdu nespadá do kategórie rozhodnutia vo veci samej a ani do kategórie rozhodnutia, ktorým sa konanie končí (ako konštatoval aj odvolací súd v súvislosti s vysvetlením, prečo nerozhodol o náhrade trov odvolacieho konania), proti ktorému by bolo prípustné dovolanie v zmysle § 420 písm. a) až f) CSP. Vychádzajúc z uvedeného dovolací súd uzatvára, že proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu dovolanie podľa § 420 CSP nie je prípustné.

12. Z uvedených dôvodov dovolací súd dovolanie podľa § 447 písm. c) CSP odmietol bez toho, aby sa zaoberal vecnou správnosťou napadnutého rozhodnutia.

13. Nakoľko zo súdneho spisu vyplýva, že kontumačný rozsudok Okresného súdu Michalovce zo dňa 10. januára 2024 č. k. 19C/2/2023-340, rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 29. mája 2024 č. k. 1Co/28/2024-415, ktorým bol rozsudok súdu prvej inštancie potvrdený aj na ne nadväzujúce uznesenia Okresného súdu Michalovce zo dňa 20. januára 2025 č. k. 19C/2/2023-485 a zo dňa 08.

októbra 2024 č. k. 19C/2/2023-428 boli zrušené uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 31. marca 2026 sp. zn 5Cdo/56/2025 a vec bola vrátená súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, v novom rozhodnutí súd prvej inštancie rozhodne o trovách celého, teda aj tohto dovolacieho konania s poukazom na § 453 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP.

14. Toto rozhodnutie prijal vec prejednávajúci senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.